

Til Energistyrelsen
J nr. 2023 - 9079

Landdistrikternes Fællesråd
Rådhusgade 100
DK-8300 Odder
Tlf.: 61 313 636
Email: mail@landdistrikterne.dk
www.landdistrikterne.dk

CVR: 20257180

Dato: 30.01.2024

Enhed: Sekretariatet

Sagsbehandler: PHA

Svar på høring af lov om fremme af vedvarende energi (VE-loven)

Energistyrelsen har den 2. januar 2024 sendt udkast til lovforslag om ændring af lov om fremme af vedvarende energi i høring. Lovforslaget indeholder bl.a. en forhøjelse af satserne for grøn pulje og en ændring af grøn pulje, så den kan udbetales i årlige rater.

Landdistrikternes Fællesråd arbejder generelt for, at den grønne omstilling skal bidrage til en positiv udvikling i de lokalområder, hvor vindmølle- og solcelleanlæggene skal stå.

I stedet for små justeringer af eksisterende ordninger, havde Landdistrikternes Fællesråd gerne set en langt mere ambitiøs tilgang for at sikre lokal opbakning til udvidelser af VE på land¹. Alternativt burde kommunerne have lov og ret til at kræve yderligere kompensation og bidrag fra VE-projektudviklerne. Dog er der i det mindste i loven ingen hindring for at VE-projektudviklerne selv kan bidrage med yderligere kompensation og bidrag.

Herunder er vores bemærkninger til det konkrete lovforslag efterfulgt af Landdistrikternes Fællesråds bud på en fair model for VE på land.

Den grønne omstilling skal i højere grad komme kommuner, naboer og lokalsamfund til gode

Med lovforslaget forhøjes satserne for grøn pulje med 150 pct. Landdistrikternes Fællesråd har foreslået et markant højere puljeløft, hvor grøn pulje fortsat går til lokale initiativer, men også direkte til kommunen uden modregning i bloktilskuddet.

Med de foreslåede ændringer af grøn pulje er der fortsat intet økonomisk incitament til at selve kommunen skal bidrage til den grønne omstilling ved at lave planlægning for store VE-anlæg. Firdoblingen af VE på land bliver således en administrativ byrde og i næsten alle tilfælde ikke en mulighed for kommunal udvikling.

Landdistrikternes Fællesråd mener, at de kommuner, der tager størst ansvar i den grønne omstilling, skal belønnes for indsatsen.

¹ [Landdistrikternes Fællesråd \(2023\). Notat om kompensation til naboer og lokalsamfund ifm. VE på land](#)

Et konkret forslag er at hæve grøn pulje med 200 pct. og lade kommunen bruge halvdelen uden modregning i bloktilskuddet. En engageret kommune vil i højere grad kunne være positivt ift. at finde passende områder til nye VE-anlæg og samtidig sikre at generne fra den grønne omstilling bliver mindst mulig.

Mulighed for ratebetaling af grøn pulje bør gælde for hele anlæggets levetid

Landdistrikternes Fællesråd bakker op om, at der med lovforslaget gives mulighed for, at grøn pulje kan betales i årlige rater frem for et engangsbeløb. Det bærende princip i kompensationsordningerne ifm. VE-anlæg bør være, at kompensationen udbetales årligt i hele VE-anlæggets levetid. I Landdistrikternes Fællesråds kompensationsmodel er afkastet til naboer, lokalsamfund og kommune – under ét – så stort, at der er mere økonomi årligt til hver af de 3 parter, end vi kender i dag. I forhold til ratebetaling, bør grøn pulje ligesom VE-bonusordningen udbetales årligt.

På den måde kommer VE-kompensationen ikke blot lokalsamfundene og deres borgere til gode her-og-nu, men kommer også fremtidige borgere i lokalsamfundene til gode – vindmøllerne flytter sig ikke, og genen fra dem bliver heller ikke mindre over tid. Et lokalsamfunds attraktivitet i forhold til bosætning og visse typer virksomheders drift bliver negativt påvirket af energianlæg, så derfor skal der arbejdes meget med attraktiviteten i lokalsamfundet

Har lokalsamfundet en lokaldemokratisk organisering med et lokalråd eller lignende, med generalforsamling med valgte repræsentanter, som repræsenterer alle interesser lokalt, så kan man lokalt få lov til at administrere de årlige midler ud fra nogle nærmere definerede rammer.

Derfor mener Landdistrikternes Fællesråd, at ratebetalingen af grøn pulje bør udbetales gennem hele anlæggets levetid, hvor der tillades en vis grad af udsving fra år til år – så puljen fortsat kan bidrage til større projekter. (Alternativt kan det være op til kommunen at fastsætte ratebetalingsperioden for et givent VE-projekt)

Udbed kendskab og anvendelse af grøn pulje

Der er brug for, at der kommer et bredere kendskab til hvad Grøn Pulje kan bruges til fremadrettet. Det er en indsats, der kunne styrkes ved at prioritere en årlig pulje til én eller flere aktører som på landsplan har kendskab til landdistrikter, VE-udvikling og lokalsamfund.

En opgørelse fra Kraka Advisory viser, at grøn pulje stort set kun bruges etablering og renovering af bygninger, mens den meget sjældent bruges til natur og kulturaktiviteter².

§ 5, pkt. 4 i bekendtgørelse om grøn pulje giver mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan prioritere at give tilskud fra grøn pulje til ”Projekter vedrørende tiltag i kommunen”. Bestemmelsen er meget bred, og den skæve benyttelse af grøn pulje synes derfor ikke, at være forårsaget af lovgivningen, men snarere af et begrænset kendskab til puljen.

Med forøgelsen af satserne for grøn pulje, kommer puljen til at kunne give langt større nytte ude i landet. *Derfor mener Landdistrikternes Fællesråd, at kommunerne skal sørge for at udbrede kendskabet til grøn pulje og anvendelsesmulighederne af denne.*

Landdistrikternes Fællesråds bud på en fair model for VE på land

Landdistrikternes Fællesråd havde gerne set en langt mere ambitiøs gentænkning af, hvordan den grønne omstilling (herunder ambitionen om at nå firdoblingen af VE på land) kan bidrage til lokal og kommunal udvikling. Det er velkendt, at udbygningen af VE har været på standby gennem flere år, på nær i en håndfuld kommuner – hovedsageligt på grund af lokal modstand mod nye VE-anlæg.

Med den klimaaftale der blev præsenteret 12. december – og som nærværende lovforslag er en delvis udmøntning af – har regeringen og aftalepartierne ikke taget den lokale modstand mod VE-projekter alvorligt nok. Mens forhøjelserne af grøn pulje og muligheden for flerårige ratebetalinger er (små) skridt i den rigtige retning, er initiativerne i klimaaftalen langt fra nok til at sikre lokal opbakning til nye VE-projekter.

Særligt VE-bonusordningen er kritisabel, idet kompensationen ikke afhænger af størrelsen på det anlæg, man er nabo til, samt indeholder et løft over den samlede nabokompensation på 1,5 pct. af produktionsværdien. Dermed får opstillerne paradoksalt nok en rabat, hvis deres VE-anlæg generer tilstrækkelig mange mennesker.

Desuden bør flere naboer indbefattes af VE-bonusordningen. I dag tilkommer VE-bonus naboer til vindmøller, som bor indenfor 8 møllehøjders afstand, og her burde den øvre grænse hæves til 10 møllehøjder. For solcellers vedkommende er afstanden for VE-bonusordningen 200 meter, hvilket burde øges til minimum 300 meter og måske endda 400 meter.

² [Kraka advisory \(2023\). Grøn Pulje kommer kun ganske sjældent naturen til gavn](#)

Derfor opsummerer følgende afsnit Landdistrikternes Fællesråds bud på en model, der kan sikre lokal opbakning og dermed bane vejen for både grøn omstilling og lokal udvikling (se uddybende notat³):

- 1) *15 pct. af produktionsværdien bliver lokalt...* til fordeling mellem naboer, lokalsamfund og kommune. Udgangspunktet for fordelingen af de 15 pct. er kompensation til naboer. Her skal den nuværende *VE-bonusordningen* udvides markant, så naboer mindst kompenseres dobbelt så meget som i dag. Den resterende del af de 15 pct. fordeles mellem kommunen og lokalsamfund – kommunen skal kunne bruge sin andel uden modregning.
- 2) *Lokal medbestemmelse...* til de nærmeste naboer og lokalråd. Naboer skal inddrages direkte i planlægningen af nye energianlæg, og derudover bør lokalrådene være en direkte indgang for lokalbefolkningen med henblik på at opnå indflydelse på projektet.
- 3) *Lokalt medejerskab...* skal tilbydes til naboer og lokalbefolkning. Helt konkret bør naboer og lokalbefolkningen sikres mulighed for at købe anparter/andele i de nye VE-anlæg til kostpris. Samtidig bør VE-anlæg, der planlægges og ejes 100 pct. lokalt som energifællesskab fremmes. Ved energifællesskab køber alle borgere og SMV-virksomheder i energifællesskabet deres strøm til kostpris. Energifællesskaber skaber større accept og forståelse for udbygningen af VE-anlæg.
- 4) *Omlaceringer af boliger i det åbne land...* skal være med til at sikre, at lokalsamfund ikke skrumper. Det er afgørende, at boliger, der opkøbes, nedlægges eller nedrives (som følge af nye VE-anlæg), kan medføre udstedelse af en byggeret til en ny bolig et andet sted i det åbne land i landzone. Byggeretten kan placeres rundt i hele kommunen, men helst til placering i nærheden af det lokalsamfund, hvor VE-anlægget opføres. De omlacerede byggeretter administreres af den lokale kommune.

Med venlig hilsen

Landdistrikternes Fællesråd

Steffen Damsgaard
Formand

³ [Landdistrikternes Fællesråd \(2023\). Notat om kompensation til naboer og lokalsamfund ifm. VE på land](#)